

VEREINIGTE HAGEL

Założenia europejskich
systemów wspierania
ubezpieczeń rolnych.

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Sytuacja wyjściowa

- **Zmiana klimatu: wzrost ilości ekstremalnych zjawisk związanych z anomaliami pogodowymi i trendami klimatycznymi**
- **Globalizacja rynków zbytu w rolnictwie, postępujący proces usuwania blokad w handlu międzynarodowym**
- **Liberalizacja WPR w UE**
- **Wzrastające koszty środków produkcji dla rolnictwa**
- **Systemy ubezpieczeń dla rolnictwa coraz bardziej rozpowszechnione**

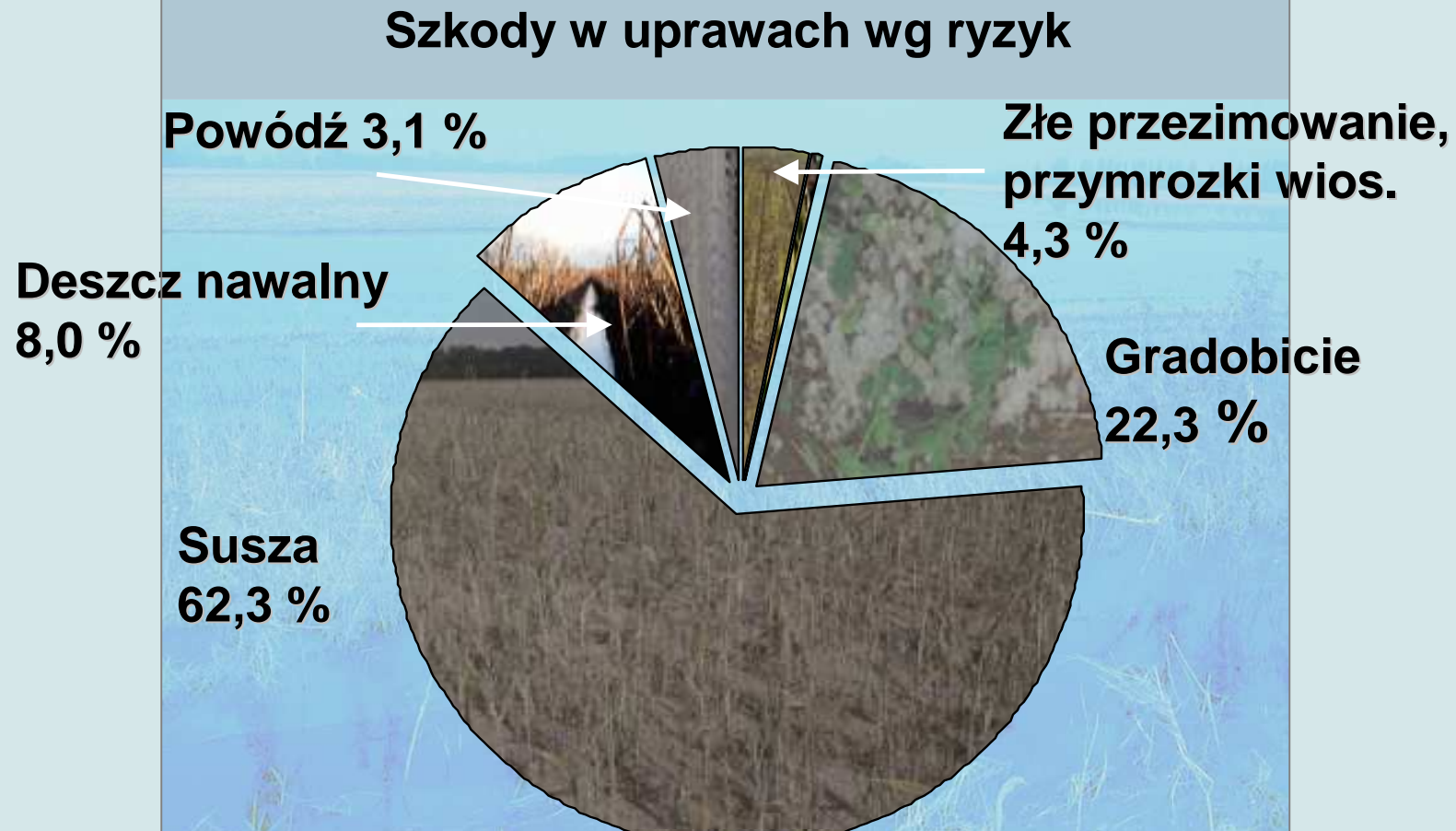
Zmiany klimatu

Oczekiwane zmiany klimatu i ich skutki dla krajów Europy Środ.-Wschodniej

- Dłużej trwające okresy z wyższą maksymalną temperaturą powietrza
- Spadek ilości opadów okresie wiosenno-letnim
- Wyższe temperatury minimalne → przesunięcie i skrócenie okresu wegetacji
- Wzrost częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych (deszcze nawalne, huragan, wahania temperatury)

Średni udział szkód wg ryzyk

Tylko 1/5 szkód związanych z anomaliami pogodowymi jest obecnie ubezpieczona!

Globalizacja rynków zbytu i zarządzanie ryzykiem

Ryzyko generowania przychodów w rolnictwie

Problem

Ryzyko wahan cen
zbytu wskutek
liberalizacji rynków
światowych

Ryzyko plonowania
wskutek ekstr.
anomalii
pogodowych

Rozwiązanie

Giełdy towarowe
Paris, Amsterdam,
Chicago

Systemy ubezpieczeń
na osi państwo,
rolnik, ubezpieczyciel
i reasekurator

Stabilizacja dochodów w rolnictwie

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Propozycja zmian rozporządzenia Rady Europy

z dn. 20.5.2008r., art. 69:

- ◆ Dopłaty do składek ubezpieczeniowych na poziomie od 60 do 70%
- ◆ Ochrona ubezpieczeniowa od poziomu szkód w plonie przekraczającym 30% średniorocznej wartości produkcji rolnej w poszkodowanym gospodarstwie
- ◆ Współfinansowanie dopłat do składek w wysokości 40% z funduszy UE

Dlaczego systemy ubezpieczeń dla rolnictwa?

Gospodarstwo

Zabezpieczenie płynności finansowej

Wzrost konkurencyjności

Wzrost świadomości dla instrumentów zarządzania ryzykiem

Prawo do roszczeń odszkodowawczych zagwarantowane

Państwo

Odciążenie budżetu państwa

Wsparcie terenów wiejskich

Absorbacja ryzyk systemowych

Efektywne wykorzystanie środków budżetowych (możliwość współfinansowania z budżetu UE)

Ubezpieczyciel

Wzrost dynamiki portfela ubezpieczeń

Rozwój nowych produktów

Dywersyfikacja portfela ubezpieczeń

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Alternatywy do systemów ubezpieczeń?

Zabezpieczenia indeksowe – derywaty pogodowe

Tego rodzaju rozwiązania nadają się dla:

- ryzyk, które występują wielkoobszarowo i wykazują stosunkowo wysoki PML (np susza, niedobór opadów, przymrozki, wahania temperatury),
- ryzyk, przy realizacji których, powstałe szkód nie w sposób likwidować na klasycznych zasadach (ustalenie wysokości szkody dla każdego pojedynczego pola i gospodarstwa),
- zabezpieczeń, w których wartość odszkodowania jest zawsze tylko ułamkiem wartości ubezpieczenia i wypłata odszkodowań działa na zasadzie „po równo dla każdego”,
- krajów z dobrze rozwiniętą infrastrukturą stacji pomiarowych

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

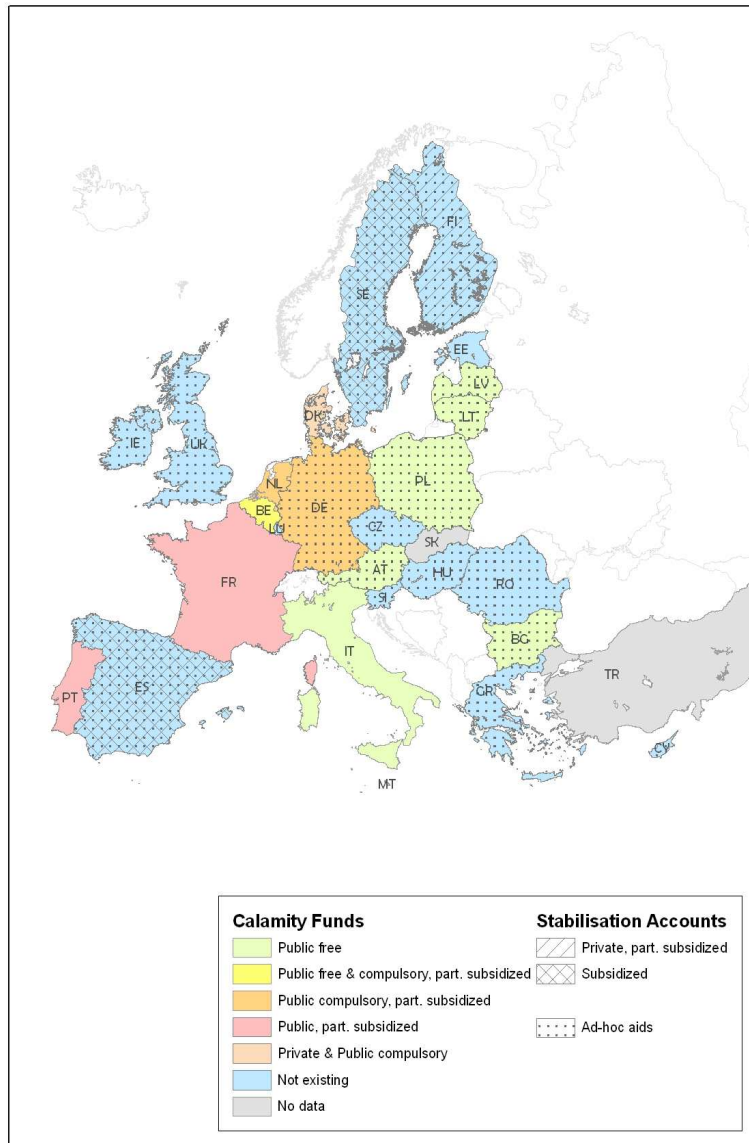

Instrumenty pomocy państwa

Fundusze katastroficzne zarządzane i finansowane przez państwo, coroczne budżetowanie

Fundusze katastroficzne zarządzane przez państwo, finansowane częściowo z udziałem sektora prywatnego (obowiązkowo lub dobrowolnie)

Najbardziej rozpowszechnionym rozwiązaniem jest stosowanie pomocy ad-hoc

Wady:

- rolnik nie posiada praw roszczenia do wypłaty śr. pomocowych
- b. czasochłonne procedury wypłacania środków pomocowych
- niespodziewane obciążenia dla budżetu

Systemy ubezpieczeń vs. pomoc ad hoc

Szacowany wolumen

	Produkcja roślinna i zwierzęca
<u>Systemy ubezpieczeń</u> średnioroczna składka	ok. 1,5 mrd.€
→z tego dopłata	0,5 mrd. €
<u>Systemy ubezpieczeń</u> średnioroczna suma odszkodowań	ok. 1,1 mrd.€
<u>Pomoc ad hoc</u> Średnioroczne suma	ok. 1 mrd.€

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGORISK GRUPPE

Wymagania stawiane wobec systemu ubezpieczeń rolnych z dopłatami?

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Adekwatna ochrona

Adekwatna ochrona

System dopłat

Dostęp do systemu

Rozłożenie ryzyka

- Wybór właściwego zakresu ochrony, czyli najważniejsze ryzyka elementarne
- Ochrona obejmuje straty w plonie w danym gospodarstwie, po to aby zabezpieczyć egzystencję gospodarstwa w przypadku wystąpienia szkód
- Gwarancja prawna do roszczeń odszkodowawczych, czyli ubezpieczenie jako skuteczny instrument zarządzania ryzykiem
- Właściwie dostosowany system udziałów własnych,
  - Redukcja antyselekcji
  - Balans pomiędzy korzystną składką i wystarczającym zakresem ochrony

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGORISK GRUPPE

System dopłat

- **Dopłata do składek ubezpieczeniowych (stosowane w praktyce w wielu systemach) dla ryzyka**
  - o wysokiej kumulacji
  - z wysoką częstotliwością realizacji
- **Problem: w konsekwencji częstego występowania szkód na wielkich obszarach, składka za „ryzyko czyste” jest wysoka w porównaniu do klasycznych ubezpieczeń majątkowych**
- **Rozwiązanie: wysokość składki właściwie dopasowana do szerokiego zakresu ochrony**
- **Dopłaty do składek wkomponować w zintegrowaną koncepcję pomocy państwa dla rolnictwa**

Adekwatna ochrona

System dopłat

Dostęp do systemu

Rozłożenie ryzyka

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGORISK GRUPPE

Dostęp do systemu

Adekwatna ochrona
System dopłat
Dostęp do systemu
Rozłożenie ryzyka

- **Dobrowolność i powszechność dostępu dla wszystkich rolników**
- **Wszyscy rolnicy partycypują w jednolicie wspomaganym systemie ubezpieczeń**
- **Ubezpieczenie upraw ewoluje w kierunku instrumentu polityki agrarnej**
- **Wysoki udział w korzystaniu z systemu ubezpieczeń umożliwia wyważone rozłożenie ryzyka, przez co dopiero zostaje osiągnięta „ubezpieczalność” ryzyk elementarnych**

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGORISK GRUPPE

Rozłożenie ryzyka

Adekwatna ochrona
System dopłat
Dostęp do systemu
Rozłożenie ryzyka

- **Udział państwa w odszkodowaniach w latach z ekstremalnie wysoką szkodowością**
- **Włączenie systemu ubezpieczeń w koncepcję zarządzania kryzysowego państwa**
- **Uzasadnienie: wolumen odszkodowań w przypadku szkód katastroficznych przewyższa zdolności finansowe ubezpieczycieli**
- **Efekt:**
  - **Stabilność finansowa systemu ubezpieczeń**
  - **Zachowanie szerokiego zakresu ochrony przy korzystnym poziomie składki**

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Cechy systemu ubezpieczeń

Struktura Private- Public- Partnership

	Hiszpania
Prywatni ubezpieczyciele	Pool 33 towarzystw ubezpieczeniowych (Agroseguro)
Reasekuracja	Public RE (CCS) Prywatni reasekuratorzy
Sektor publiczny	ENESA (Ministerstwo Rolnictwa) CCS (Organ zajmujący się zarządzaniem reasekuracji przy Ministerstwie Finansów)
Organizacje branżowe	Związek Producentów (Farmers Union)

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Cechy systemu ubezpieczeń

Formy reasekuracji w ubezpieczeniu upraw

- ◆ Umowy proporcjonalne
quota share
- ◆ Umowy nieproporcjonalne,
„stop- loss”
- ◆ Kombinacja obu form

- ◆ Reasekuracja
gwarantowana przez
państwo
- ◆ Reasekuracja przez
prywatne towarzystwa
reasekuracji

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Cechy systemu ubezpieczeń

Zakres ochrony

Forma ubezpieczenia	Przykładowy zakres ryzyk
Single risk	gradobicie
Combined risk <i>different to insured crops</i>	<ul style="list-style-type: none"> • gradobicie, przymrozki • gradobicie, przymrozki, powódź • gradobicie, huragan, powódź • gradobicie, przymrozki, powódź, huragan
Yield insurance	gradobicie, przymrozki, powódź, huragan, susza,...

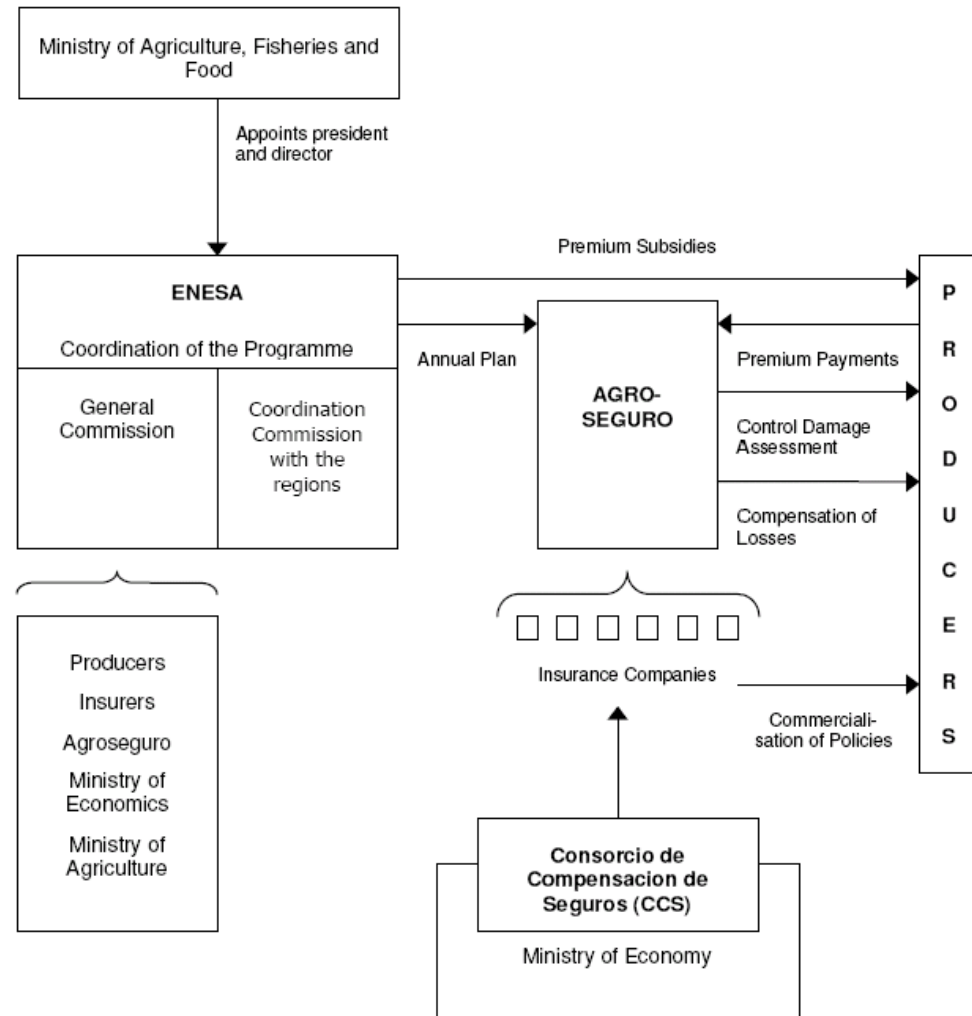
EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Przegląd systemów ubezpieczeń

System ubezpieczeń rolnych AGROSEGURO

System zapoczątkował działalność w 1978r. i odtąd odznaczył się bujnym rozwojem. Stosunkowo duża zależność hiszpańskiego rolnictwa od upraw specjalnych uwarunkowała dzisiejszy kształt kompleksu instytucjonalno-organizacyjnego systemu Agroseguro.

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Przegląd systemów ubezpieczeń

System ubezpieczeń rolnych AGROSEGURO

- ◆ W ramach systemu rolnicy mogą ubezpieczyć ok. 30 różnych upraw od ryzyka huraganu, gradobicia, przymrozków, deszczu nawalnego, suszy, ognia, chorób i szkodników.
- ◆ Budżet państwa udziela dopłat w zależności od ubezpieczanej uprawy, regionu i zakresu ryzyk, w wysokości od 20 do 55 % składki ubezpieczeniowej.
- ◆ Około 350.000 gospodarstw skorzystało z systemu ubezpieczeń, co odpowiada ok. 35 % wszystkich gospodarstw rolnych w Hiszpanii.

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Przegląd systemów ubezpieczeń

Grupy ubezpieczeń

W systemie AGROSEGURO ubezpieczenia podzielone są na trzy grupy:

- Grupa 1 obejmuje ochronę upraw zbóż, rzepaku, słonecznika i roślin motylkowych od ryzyk gradobicia, ognia i powodzi;
- Grupa 2 obejmuje ochronę upraw warzyw polowych i innych upraw specjalnych od ryzyka przymrozków i ognia;
- Grupa 3 obejmuje ochronę upraw od ryzyk z grup 1 i 2 i w zależności od uprawy zakres ochrony jest rozszerzany do pokrycia All-Risk.

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Przegląd systemów ubezpieczeń

Franszyzy i udziały własne

W poszczególnych grupach produktowych istnieją osobne systemy fransyz integralnych i udziałów własnych:

- Ogólnie przyjętym rozwiązaniem jest franszyza integralna w wysokości 30% ubytku plonu lub franszyza redukcyjna w wysokości do 30% sumy odszkodowania w pojedynczym ryzyku;
- W ryzyku powodzi maksymalna wysokość odszkodowania wynosi 80 % sumy ubezpieczenia;
- W ubezpieczeniu upraw sadowniczych od ryzyka gradobicia udział własny wynosi od 10 do 15%, w pozostałych ryzykach od 15 do 30%;

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Przegląd systemów ubezpieczeń

Struktura dopłat

Dopłaty do składek dzielą się na :

- dopłaty podstawowe i wynoszą w zależności od wybranej grupy produktowej od 8 do 22 %
- dopłaty do umów grupowych (plus 5 %)
- i dopłaty za przynależność do „KRUS”, grup producenckich lub gdy główne dochody pochodzą z prowadzenia gospodarstwa rolnego i wynoszą w zależności od wybranej grupy produktowej od 5 do 14 %.

Przegląd systemów ubezpieczeń

Wysoki procent areału ubezpieczonego w stosunku do ubezpieczalnego jest jednym z parametrów sukcesu.

SECTORS	CROP	FINANCIAL YEAR 2008 (Tn.)		EVOLUTION: % IMPLEMENTATION (Insured P. / Insurable P.)	
		INSURABLE PRODUCTION	INSURED PRODUCTION	2008	2007
AQUACULTURE	GILTHEAD BREAM, SEABASS, TURBOT, TROUT	69,000	17,934	25.99	22.39
AGRICULTURAL					
WINTER CEREALS	OATS, BARLEY, RYE, WHEAT	19,543,300	14,163,123	72.47	71.91
CITRUS FRUITS	LEMON, MANDARIN, ORANGE, POMELO	6,824,661	3,171,670	46.47	48.74
CROPS FOR INDUSTRY	COTTON, HOPS, SUGAR BEET, TOBACCO	4,074,298	494,615	12.14	8.16
FRUITS	APRICOT, PLUM, APPLE, PEACH, PEAR	2,831,300	2,140,859	75.61	61.20
DRIED FRUITS	ALMOND, HAZELNUT	197,700	15,904	8.04	5.67
OLIVE	ALMAZARA OLIVE, TABLE OLIVE	5,814,300	581,403	10.00	9.46
OTHERS FRUITS	AVOCADO, KHAKI, CHERRY, SLOE, KIWI, NISPOLA	226,426	136,629	60.34	48.77
POTATO	POTATO	2,365,400	164,494	6.95	2.78
BANANA	BANANA	370,150	370,150	100.00	100.00
REST HERBACEOUS	RICE, SPRING CEREALS, RAPESEED, SUNFLOWER, PULSES, STRAW	5,616,940	1,528,915	27.22	29.91
REST VEGETABLES	GARLIC, ARTICHOKE, AUBERGINE, BROCCOLI, ONION, CAULIFLOWER, STRAWBERRY, GREEN PEA, GREEN BEAN, LETTUCE, MELON, PEPPERS, WATERMELON, CARROT, CHARD, SPINACH	7,316,897	1,751,719	23.94	32.89
TOMATO	TOMATO	3,851,400	2,047,026	53.15	39.74
GRAPES	WINE GRAPE, TABLE GRAPE	5,899,100	2,465,290	41.79	38.33

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGORISK GRUPPE

Przegląd systemów ubezpieczeń

Stabilny rozwój systemu poprzez długoterminową i konsekwentną strategię

YEAR	SUBSIDIES		INSURED SUM	
	MILL. (€)	MILL. (Dollars)	MILL. (€)	MILL. (Dollars)
1978				
1991	92.59	128.86	2,776.09	3,863.49
1992	114.43	159.25	2,633.33	3,664.81
1993	112.72	156.87	2,619.66	3,645.78
1994	127.20	177.02	2,792.49	3,886.30
1995	118.01	164.23	2,880.44	4,008.71
1996	147.81	205.71	3,809.27	5,301.37
1997	137.80	191.78	3,807.29	5,298.61
1998	161.20	224.34	4,390.57	6,110.35
1999	147.24	204.92	5,106.40	7,106.57
2000	178.16	247.94	5,886.91	8,192.81
2001	187.36	260.74	6,181.04	8,602.16
2002	270.99	377.14	7,979.12	11,104.54
2003	289.56	402.98	8,400.42	11,690.86
2004	292.83	407.53	8,972.09	12,486.46
2005	389.46	542.01	9,670.73	13,458.75
2006	403.36	561.36	9,276.38	12,909.94
2007	430.91	599.70	10,346.71	14,399.52
2008	443.83	617.68	11,153.64	15,522.52

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Przegląd systemów ubezpieczeń

Litewski system ubezpieczeń

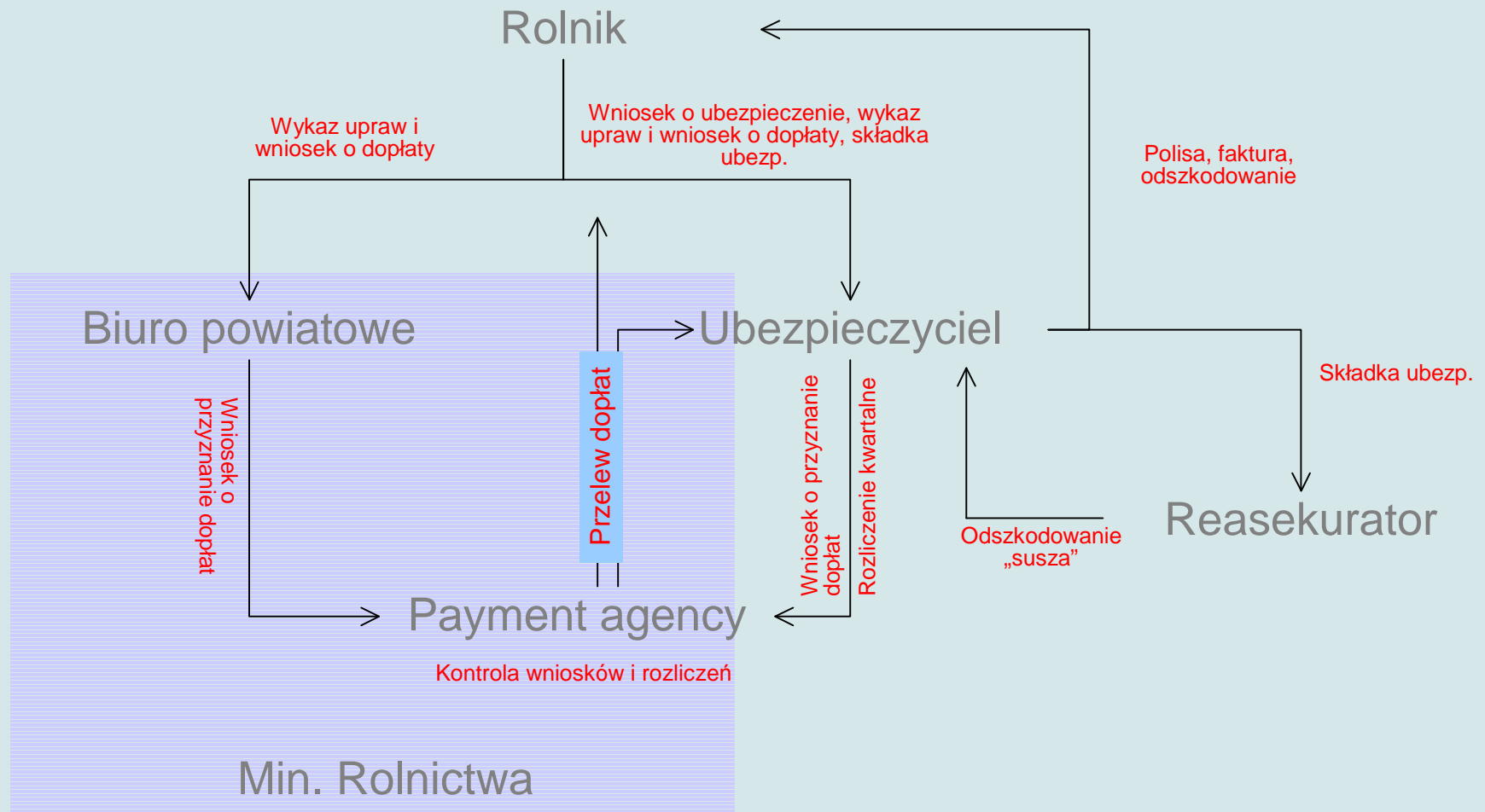
- ◆ System działa od 2007r. i powstał w konsekwencji strat spowodowanych suszą w latach poprzednich
- ◆ System działa na zasadach ubezpieczenia obowiązkowego dla gospodarstw, które biorą udział w programach inwestycyjnych rządu litewskiego
- ◆ Równoległe do systemu ubezpieczeń upraw działa system ubezpieczeń zwierząt
- ◆ Przy składaniu wniosku o ubezpieczenie, sprawdzany jest fakt, czy rolnik spełnia kryteria upoważniające go do otrzymania dopłaty do składki

Przegląd systemów ubezpieczeń

System ubezpieczeń upraw

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGRORISK GRUPPE

Przegląd systemów ubezpieczeń

Matryca ryzyk

Rodzaj upraw	Ryzyko			
	Gradob.	Deszcz nawałny	Susza	Złe przezim.
Zboża	X	X	X	x (ozime)
Buraki	X	X	X	-
Rzepak	X	X	X	x (ozimy)
Kurkurydza	X	X	X	-
Ziemniaki	X	X	X	-

EIN UNTERNEHMEN IN DER AGORISK GRUPPE

Przegląd systemów ubezpieczeń

System ubezpieczeń upraw

Wysokość dopłat	50% składki ubezpieczeniowej.
Zakres ryzyk	Gradobicie, deszcz nawalny, złe przezimowanie, susza katastroficzna
Suma ubezpieczenia, odszkodowania	Rolnik może wybrać spośród 6 poziomów sum ubezpieczenia za hektar. Ryczałty odszkodowań: - <i>złe przezimowanie</i> → 20% sumy ubezpieczeniowej. - susza katastroficzna → 15% sumy ubezpieczeniowej. - gradobicie i deszcz nawalny → ubytek plonu od 8%
Reasekuracja	Susza katastroficzna → państwo litewskie i prywatny reasekurator

Przegląd systemów ubezpieczeń

System ubezpieczeń upraw

Forma ubezpieczenia	Ubezpieczenie obowiązkowe dla gospodarstw uczestniczących w programach inwestycyjnych. Tendencja idzie w kierunku zniesienia „obowiązkowości”
Taryfa składek	Taryfę składek generuje ubezpieczyciel m.in. na podstawie danych litewskiego instytutu meteorologii. Brak ograniczeń wysokości stawek taryfowych
Inne	Stan suszy katastroficznej ogłasza Ministerstwo Rolnictwa bazując na pomiarach współczynnika hydrotermicznego przeprowadzanych przez Instytut Meteorologii jak i rozprzestrzenienia geograficznego suszy w kraju.

Podsumowanie

- **Zmiany klimatu: wzrasta częstotliwość zjawisk ekstremalnych wskutek anomalii pogodowych i rolnictwo jako strategiczny sektor gospodarki jest najbardziej wyeksponowany na potencjalne szkody związane z tymi zjawiskami**
- **Systemy ubezpieczeń umożliwiają rolnikowi i państwu korzystanie ze skutecznego instrumentu zarządzania ryzykiem**
- **Sukces systemu ubezpieczeń zależy w dużej części od długoterminowej perspektywy działania jak i od sprawnego podziału zadań wśród uczestników systemu**